

QP Code :18045

(3 Hours)

[Total Marks : 100

N.B. : (1) Attempt any **five** questions selecting atleast **two** questions from each section.

(2) All questions carry **equal** marks. (**20** marks each).

Section I

1. Discuss the nationalist movement during 1818-1947.
2. Explain the role of Samyukta Maharashtra Samiti in Samyukta Maharashtra Movement.
3. Discuss the dominant caste politics in Maharashtra.
4. What is sub-regionalism ? Explain the causes of regional imbalance in Maharashtra.
5. Write short notes on any **two** of the following :—
 - (a) Non-Brahmin movement
 - (b) Dalit movement
 - (c) Other Backward Classes
 - (d) Dandekar Committee report.

Section II

6. Explain the communal politics in Maharashtra.
7. Explain the politics of nativism with special reference to Maharashtra.
8. Discuss the progress of cooperative movement in Maharashtra.
9. Discuss the causes of dominance of Congress Party in Maharashtra.
10. Write short notes on any **two** of the following :—
 - (a) Secular response to communalism
 - (b) Self-help groups
 - (c) Changing pattern of voting behaviour
 - (d) Coalition politics.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : (१) प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न सोडवा, असे एकूण पाच प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
 (२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २० गुण)

विभाग १

१. १८१८-१९४७ दरम्यानच्या राष्ट्रीय चळवळीची चर्चा करा.
२. संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील संयुक्त महाराष्ट्र समितीची भूमिका स्पष्ट करा.
३. महाराष्ट्रातील प्रभुत्वशाली जातीच्या राजकारणाची चर्चा करा.
४. उपप्रादेशिकवाद म्हणजे काय ? महाराष्ट्रातील प्रादेशिक असमतोलाची कारणे स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा :-
 (अ) ब्राम्हणेतर चळवळ
 (ब) दलित चळवळ
 (क) इतर मागास वर्ग
 (ड) दांडेकर समितीचा अहवाल.

विभाग २

६. महाराष्ट्रातील जमातवादी राजकारण स्पष्ट करा.
७. महाराष्ट्राच्या संदर्भात देशीवादाचे (स्थानिकवादाचे) राजकारण ही संकल्पना स्पष्ट करा.
८. महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळीच्या प्रगतीचा आढावा घ्या.
९. महाराष्ट्रातील काँग्रेस पक्षाच्या वर्चस्वाच्या कारणांची चर्चा करा.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा :-
 (अ) जमातवादावरील धर्मनिरपेक्षतावाद्यांची प्रतिक्रिया
 (ब) स्वयंसेवी संघटना
 (क) मतदार वर्गनाचे बदलते प्रवाह
 (ड) आघाड्यांचे राजकारण.
